

REPUBLIKA E SHQIPËRISE
MINISTRIA E FINANCAVE

Javni dug

S A D R Ž A J

- I. Makroekonomski okvir
- II. Javni dug
- III. Razmatranja u vezi sa izdavanjem evroobveznica

I. Makroekonomski okvir

3

Makroekonomski okvir

Ekonomski rast

- ❑ **Ekonomski rast:** Očekivanja da dođe do postepenog napretka, pri čemu je cilj 3% u 2015., 4% u 2016. i 4,5% u 2017. godini.
- ❑ **Kredit:** U julu 2015. godine, relativni rast u procentima, u odnosu na jul 2013. godine je bio pozitivan sa 0,5%, mada se ovaj trend nastavio i dostigao 2% u avgustu.
- ❑ **Javne investicije:** Za 2015. godinu je planirano da se javne investicije zadrže na nivou od 5,4% BDP-a, sa težištem na oblastima vodosnabdevanja, energetske inovacije i IT, turizma i centralne i lokalne putne infrastrukture.

4

Makroekonomski okvir

• Smanjenje budžetskog deficita

- ❑ **Rast prihoda:** Prihodi za 9 meseci 2014. godine su ostvareni na nivou koji je za 13,2 % viši nego u istom periodu 2013. godine.
- ❑ **Smanjenje duga:**
 - ✓ Nulta tolerancija za utaju poreza i korupciju;
 - ✓ Povećanje efikasnosti i delotvornosti putem reformisanja načina na koji se koriste javna sredstva;
 - ✓ Važne poreske i fiskalne reforme;

5

II. Javni dug

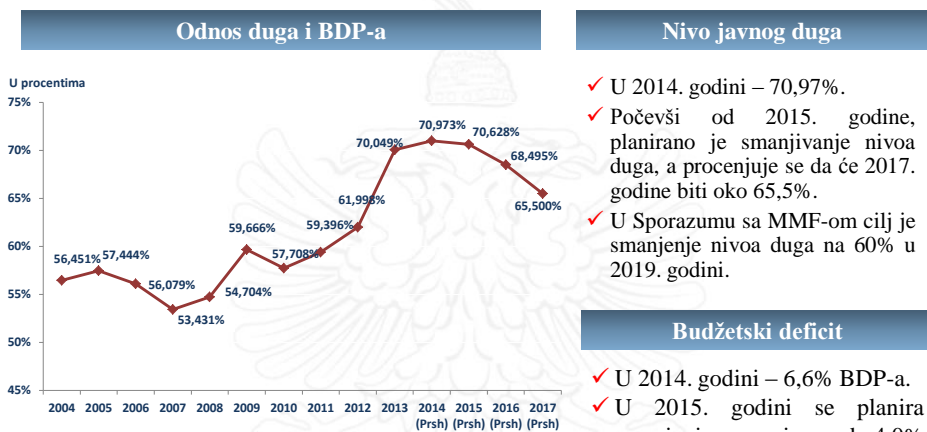
6

Javni dug

- ❑ Kretanje javnog duga
- ❑ Opšti okvir
- ❑ Struktura javnog duga
 - ✓ Struktura spoljnog duga
 - ✓ Struktura domaćeg duga
 - ✓ Troškovi zaduživanja
- ❑ Alternativni načini finansiranja
 - ✓ Evroobveznice
 - ✓ Izmene pravnog okvira
- ❑ Modernizacija upravljanja javnim dugom

7

KRETANJE JAVNOG DUGA

Odnos duga i BDP-a

Nivo javnog duga

- ✓ U 2014. godini – 70,97%.
- ✓ Počevši od 2015. godine, planirano je smanjivanje nivoa duga, a procenjuje se da će 2017. godine biti oko 65,5%.
- ✓ U Sporazumu sa MMF-om cilj je smanjenje nivoa duga na 60% u 2019. godini.

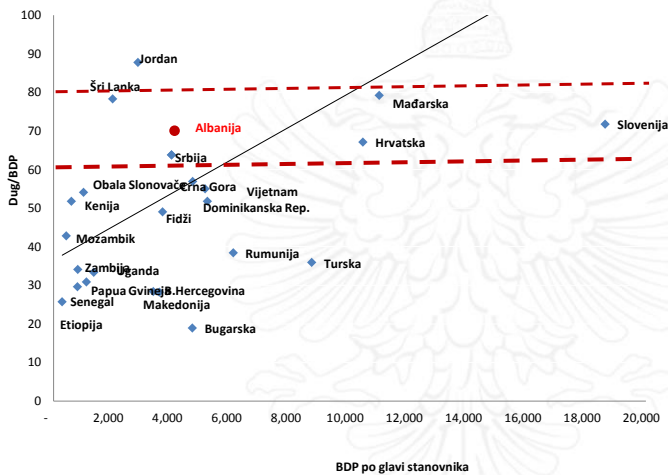
Budžetski deficit

- ✓ U 2014. godini – 6,6% BDP-a.
- ✓ U 2015. godini se planira smanjenje na nivo od 4,0% BDP-a.

8

OPŠTI OKVIR

BDP po glavi stanovnika i odnos duga prema BDP-u za region Balkana i B1 zemlje prema procenama agencije Moody's

Albanija ima najniži rejting u regionu, isti kao manje razvijene zemlje, što je posledica:

- ✓ Visokog nivoa duga
- ✓ Niskog nivoa BDP/ Capita
- ✓ Rizika refinansiranja
- ✓ Visokog nivoa problematičnih kredita

9

OPŠTI OKVIR

Profil rejtinga Albanije

STANDARD & POOR'S
RATINGS SERVICES

MOODY'S

Ostvareni rejting

B/ Pozitivan

B1/ Stabilan

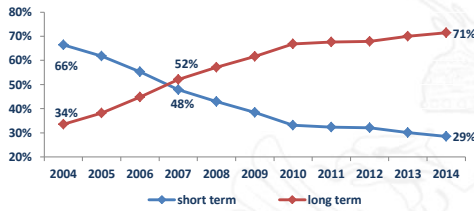
Prednosti

- ✓ Očekivanje da će napori u cilju fiskalne konsolidacije doprineti svodenju deficita države na umerene nivoe;
- ✓ Monetarnoj fleksibilnosti doprinosi to što je devizni kurs kontrolisani plivajući kurs;
- ✓ Ambiciozan plan reformi;
- ✓ Dostupnost pomoći od MMF-a i drugih organizacija.

- ✓ Napredak u vezi sa kandidaturom za članstvo u EU;
- ✓ Napredak u vezi sa isplatom docnji;
- ✓ Snažna uveravanja u pogledu cenovne stabilnosti;
- ✓ Značajni prilivi SDI.

10

STRUKTURA JAVNOG DUGA

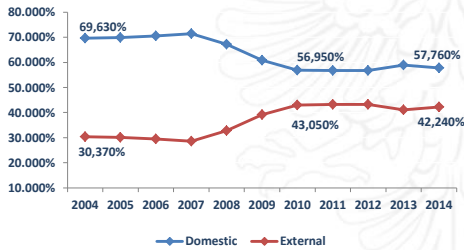
U 2014. godini struktura javnog duga se poboljšala zahvaljujući poboljšanju njene održivosti

Domaće zaduživanje

- ✓ U 2014. godini odnos između dugoročnih / kratkoročnih instrumenata – cilj 52% /48%.
- ✓ U 2015. godini: cilj 55% /45%.
- ✓ U 2016. godini: cilj 58% /42%.

Spoljno zaduživanje

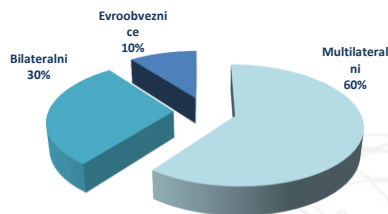
- ✓ Finansiranje će se zasnivati na postojećim projektima i novim projektima za podršku vladinim reformama i ekonomskom rastu.
- ✓ Tokom 2015. godine će biti izdat novi instrument (garancija zasnovana na politikama) od strane Svetske banke kako bi se smanjilo domaće finansiranje i poboljšalo kreditiranje privatnog sektora.
- ✓ Refinansiranje evroobveznica.

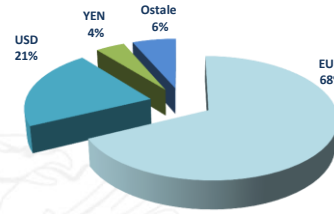
11

STRUKTURA SPOLJNOG DUGA

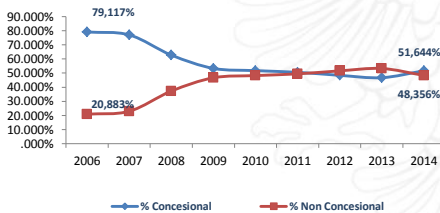
Spoljni dug po poveriocima

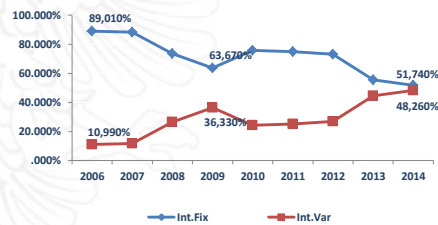
Spoljni dug po valutama

Spoljni dug prema koncesionalnosti

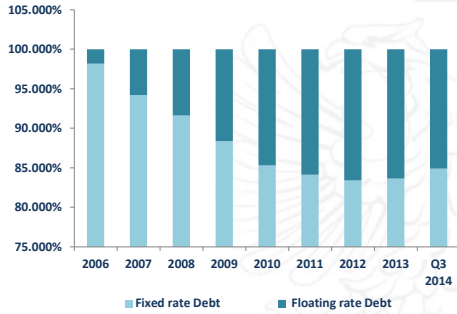
Spoljni dug po vrsti kamate

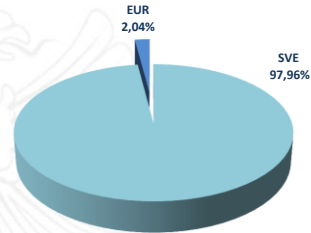
12

STRUKTURA DOMAĆEG DUGA

Domaći dug prema vrsti kamate

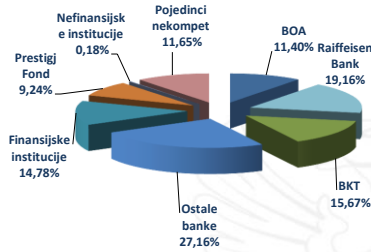
Domaći dug prema valuti

13

STRUKTURA DOMAĆEG DUGA

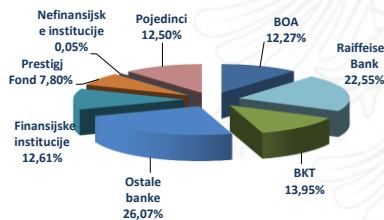
Nosioci domaće dugu (septembar 2014.)

Tokom 2014. godine portfolio duga je diversifikovan iz perspektive nosilaca duga

- ✓ Smanjena je koncentracija portfolija Centralne banke Albanije
- ✓ Značajno poboljšanje u distribuciji koncentracije portfolija bankarskog sektora i veći doprinos ostalih finansijskih institucija;
- ✓ Učešće pojedinaca karakteriše prelazak sa državnih zapisa na obveznice;

Nosioci domaće dugu (u decembru 2013.)

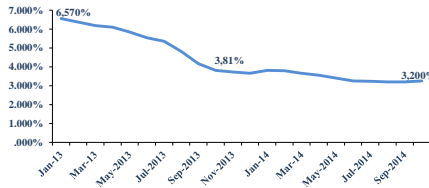
Diversifikacija baze investitora značajno utiče na razvoj domaće tržišta

14

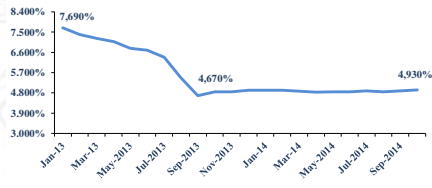
STRUKTURA DOMAĆEG DUGA

Kriva prinosa domaćih državnih instrumenata

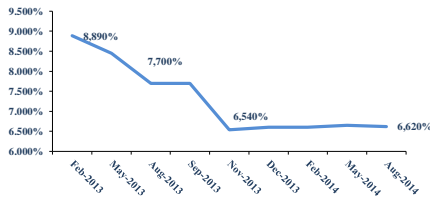
Kriva prinosa (DZ 12-mes.)

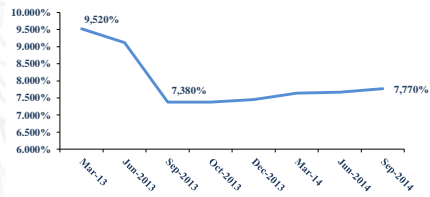
Kriva prinosa (Obveznice 2-god.)

Kriva prinosa (Obveznice 5-god.)

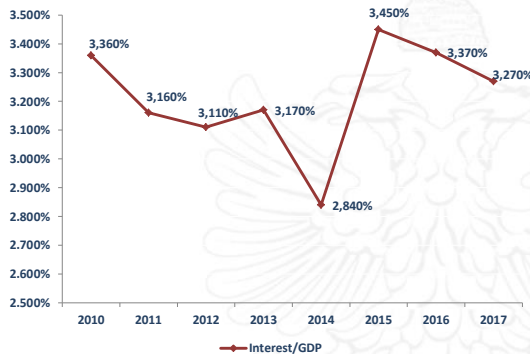

Kriva prinosa (Obveznice 7-god.)

TROŠKOVI JAVNOG DUGA

Troškovi javnog duga (2010-2017)

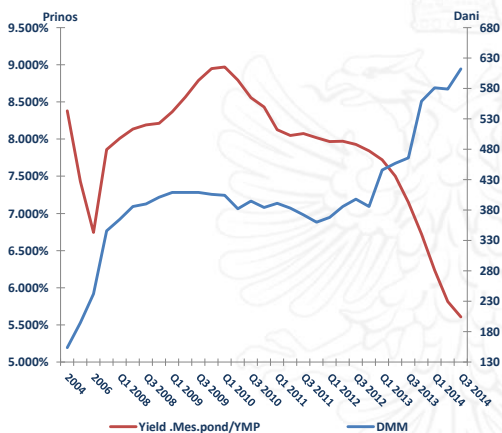

Očekivanja

- ❑ Očekuje se da obaveza servisiranja duga u 2014. godini opadne za oko 1,1 milijardu ALL u poređenju sa 2013. godinom.
- ❑ U 2015. godini se očekuje povećanje troškova zaduživanja. Ovo povećanje nastaje usled kombinacije nekoliko faktora:
 - ✓ Rast stanja duga;
 - ✓ Porast udela kratkoročnih instrumenata na domaćem tržištu
 - ✓ Očekivanja da porastu kamatne stope na domaćem i stranom tržištu (uglavnom Euribor) u 2015. godini
 - ✓ Za 2015. godinu, svako povećanje kamatnih stopa za 1% na domaćem tržištu ima efekat od oko 500 miliona na servisiranje duga.
- ❑ Posle 2015. godine se očekuje postepeno smanjenje obaveza za servisiranje duga, kao rezultat dodatnog smanjenja duga i većeg ekonomskog rasta

POKAZATELJI DOMAĆEG DUGA

Ponderisani prosečan prinos i prosečna ročnost

Prosečna ročnost

- ✓ Kraj 2013. godine – 559 dana
- ✓ Kraj 2014. godine – 612 dana
- ✓ Cilj za 2015. godinu – 650 dana

Trend prinosa

Ponderisani prosečan prinos za domaći dug:

- ✓ 2013. godina – 6,72%;
- ✓ 2014. godina – 5,61%;
- ✓ 2015. godina – projekcija 6,5%.

17

ALTERNATIVNI NAČINI FINANSIRANJA

1. Refinansiranje postojećih evroobveznica:

- ✓ Sastanci sa preko 30 banaka / međunarodnih finansijskih institucija koje su izrazile veliko interesovanje za albanske evroobveznice.
- ✓ Započet je rad na odabiru konsultanata i glavnog rukovodioca koji će pomagati Vladi u izdavanju emisije evroobveznica.

2. Emisija koju delimično garantuje Svetska banka:

- ✓ Prezentacija Svetske banke i Deutsche Bank o uslovima i odredbama ovog novog instrumenta.

18

REFINANSIRANJE EVROOBVEZNICA

Trend prinosa albanskih evroobveznica

Burimi: REUTERS

Informacije o evroobveznicama

- ✓ Rok dospeća 5 – 10 godina;
- ✓ Valuta EUR ili USD;
- ✓ Iznos 300 – 500 miliona USD;
- ✓ Refinansiranje postojećih evroobveznica u iznosu od 300 miliona EUR;
- ✓ Uspešna emisija bi obezbedila dalje poboljšanje strukture duga, dok bi u isto vreme reafirmisala Albaniju na međunarodnim tržištima kapitala.

19

REFINANSIRANJE EVROOBVEZNICA

KORACI ZA REALIZACIJU EMISIJE EVROOBVEZNICA

☐ Preliminarni sastanci sa bankama/međunarodnim institucijama	☐ Završeno
☐ Analiza Zakona o dugu	☐ Završeno
☒ Osnivanje radne grupe	☒ Završeno
☒ Priprema nacrt revidiranog Zakona	☒ Završeno
☒ Usvajanje nacrt revidiranog Zakona	☒ Završeno
☐ Izrada odgovarajućih smernica	☐ U toku
☐ Izbor pravnog savetnika	☐ U toku
☐ Izbor glavnog rukovodioca	☐ Nije započeto
☐ Potpisivanje ugovora sa pravnim savetnikom	☐ Nije započeto
☐ Pregovori i potpisivanje ugovora sa glavnim rukovodiocem	☐ Nije započeto
☐ Izrada prospekta	☐ Nije započeto
☐ "Road Show" proces	☐ U toku
☐ Usvajanje dokumenata koji se odnose na emisiju	☐ Nije započeto
☐ Emisija evroobveznica	☐ Nije započeto
☐ Potpisivanje dokumenata i realizacija završnih koraka	☐ Nije započeto

20

DELIMIČNO GARANTOVANI ZAJAM OD SB

Koristi od upotrebe ove vrste instrumenata

Pojedinosti o delimičnoj garanciji SB

- ✓ Diversifikacija baze investitora;
- ✓ Niži troškovi finansiranja;
- ✓ Jednostavnost postupaka;
- ✓ Budžetska podrška;
- ✓ Ročnost 7-10 godina;
- ✓ Valuta EUR ili USD;
- ✓ Iznos 400 miliona;

21

MODERNIZACIJA UPRAVLJANJA JAVNIM DUGOM

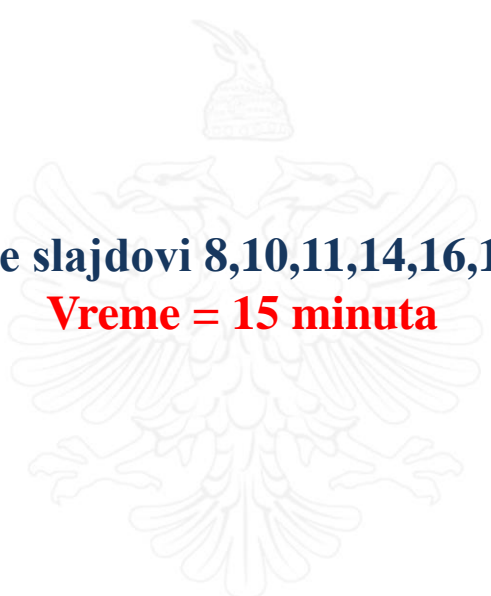
- U saradnji sa Svetskom bankom, tehnička pomoć je usmerena na sledeće:
 - ✓ Poboljšanje upravljanja javnim dugom
 - ✓ Dalji razvoj tržišta državnih hartija od vrednosti
- Unapređenje i jačanje organizacione strukture.
- Poboljšanje informacionog sistema za upravljanje dugom.

22

Hvala

23

Čitaju se slajdovi 8,10,11,14,16,18,21,22
Vreme = 15 minuta

24